

## MADDİ VE MANEVİ TEMİZLİK

أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ

“...Şüphesiz ki Allah, çok tövbe edenleri sever, çok temizlenenleri sever” (Bakara:222)

، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ؛ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «لَا تَقْبَلُ صَلَاةٌ بِغَيْرِ طَهْوَرٍ وَصَدَقَةٌ مِنْ غُلُولٍ

H. Enes (radiyallahu anh) anlatıyor: "Allah temizlik olmayan namazı kabul etmez, hıyanetle kazanılan paradan verilen sadakayı da kabul etmez." (Müslim Taharet 1)

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه، أما بعد

Temizlik, kişinin maddi ve manevi kirlilerden arınması, iç ve dış dünyasının temiz olması demektir. Dinimizde temizlik, bir kısım ibadetlerin şartı olduğu gibi, sağlıklı yaşamının da bir gereğidir. Allah sevgisini kazanmaya vesiledir. Kur'an-ı Kerim'de, konumuzla ilgili olarak, “Şüphesiz Allah, Tövbe edenleri ve temizlenenleri sever” buyrulmuş; Hadis-i Şerifte de temizliğin iman yarısı olduğu ifade edilerek, İslam dininin temizliğe verdiği önem belirtilmiştir. Temizlik, maddi ve manevi temizlik şeklinde iki kısımda ele alınır.

İslâm, bütün beşerî sistemler ve diğer dinî nizamlar arasında temizliğe en çok yer veren bir dindir. Bütün ibadetler ve her çeşit dinî hayat temizlik üzerine kurulur. Hadis ve Fıkıh kitapları önce temizlik bahisleriyle başlar. İslam'ın yarısı temizlik kabul edilir.

Temizlik, gerek maddî gerek manevî olsun bir müslümanın mutlaka riayet etmesi gereken bir husustur. Hz. Peygamber (s.a.v) "Namazın anahtarı temizliktir" gibi beyanlarıyla temizlik olmadan dînî hayatın, dindarlığın mümkün olamayacağını mü'minlerin vicdanına yerleştirmeye çalışmıştır. Bu

durumda maddî manevî bütün amellerin makbul ve muteber olması temizliğin varlığına bağlanmıştır. Nitekim hadiste: "Temizlik olmayınca namaz kabul edilmez" denmektedir.

Aslında kabul edilmesi için koşulan temizlik şartı namaza has değildir. Allah için yapılan her bir şeyin kabul edilmesi, onun temiz olmasına bağlıdır. İbadet riya ile kirlenirse makbul değildir. Sadaka, zekât meşru yoldan kazanılmış helâl maldan değilse aynı şekilde makbul değildir. Yenip içilen şeyler, alınan gıdalar temiz değilse yapılan duaların, edilen ibadetlerin makbul olmadığı bilinmelidir. Şu halde kişi, Allah'a layık olabilmek için pek çok yönlerden, maddeten ve mânîden temiz olmak zorundadır.

## **MADDİ TEMİZLİK**

Maddî temizlik, kişinin üstünü, kılık ve kıyafetini, oturduğu-yattığı yeri ve çevresini her türlü kir ve pisliklerden temiz tutması, başkasını rahatsız edecek görüntülerden uzak durmasıdır.

Her konuda olduğu gibi temizlik konusunda da örnek alacağımız ve öğütlerine uyacağımız insan, Peygamberimiz (Sav)'dır. O, temizlik bilmeyen bir toplum içinde dünyaya geldiği halde herkesin dikkatini çekecek şekilde temizliğe, kılık ve kıyafet düzgünlüğüne özen gösterirdi. Temizliğe riayet etmeyenleri, bozuk kılık ve kıyafetle dolaşanları ve çevresini kirlütenleri gördüğünde bundan rahatsız olur ve bu kimseleri uyarırdı.

Ebû-Ahvas (Ra) adındaki sahabe şöyle demiştir: "Ben perişan bir kıyafetle Peygamberimiz (Sav)'in huzuruna geldim. Peygamberimiz (Sav) beni o halde görünce: "Malın yok mu?" diye sordu. Ben: "Var." dedim. Peygamberimiz (Sav): "Neyin var?" dedi. Ben: "Devem var, koyunum var, atım var, hizmetçim var." dedim. Bunun üzerine Peygamberimiz (Sav): "Mademki Allah sana varlık verdi, Allah'ın bu nimet ve ikramı üzerinde görünsün." buyurdu.(Müslim:Taharet)

Cabir (Ra) da şöyle demiştir: "Peygamberimiz (Sav), saçları birbirine karışmış bir adam gördü ve: "Bu adam saçlarını düzene sokacak bir şey bulamıyor mu?" buyurdu. Elbisesi kirli bir adamla karşılaştı da: "Bu adam elbisesini yıkayacak su bulamaz mı?" buyurdu.(Ebu Davud.Libas)

Hiz. Aişe (Ra) validemiz anlatıyor: "Peygamberimiz (Sav)'in zamanında Medine'nin çevresinde bulunan insanlar Cuma namazına gelirlerdi. Sırtındaki yün elbiseleri toz toprak içinde olurdu ve bu toz toprak vücutlarına siner, bedenlerinden ter kokusu çıkardı. Bir defa Peygamberimiz (Sav) benim yanımda iken bunlardan bazıları huzuruna geldi. Peygamberimiz onların bu durumundan rahatsız oldu ve: "Bari bugün (için olsun) yıkansanız (da öyle Cumaya gelseniz)." buyurdu.

İbni Abbas (Ra) anlatıyor: “Peygamberimiz (Sav) iki kabrin yanından geçiyordu, şöyle buyurdu: “Bunlar azap görüyorlar. Hem de (kendilerince) azap görmeleri büyük bir şey için değildir... Evet, günahları büyüktür. Biri idrardan sakınmaz, iyice temizlenmezdi. Diğeri de koğuculuk eder gezerdi.”

Çevrenin kirlenmemesi, temiz tutulması konusunda da Peygamberimiz (Sav)’in uyarıları vardır. Ebû Hüreyre (Ra)’nın rivayetinde Peygamberimiz (Sav): “Çok lanet ettiren iki şeyden sakının.” buyurdu. Kendisine: “Bu çok lanet ettiren iki şey nedir, ey Allah’ın Resulü.” diye sordular, Peygamberimiz (Sav): “İnsanların yoluna ve gölgesine (gölgelendikleri yere) büyük abdest yaparak kirletenlerdir.” buyurdu.

Peygamberimizin mescidi muntazam silinir, süpürülürdü. Ebû Hüreyre (Ra) anlatıyor: “(Ümmi Mihcen adında) bir kadın Peygamberimiz (Sav)’in mescidini süpürürdü. Vefat etti (fakat öldüğünü Peygamberimiz (Sav)’e bildirmedi.) Peygamberimiz (Sav),kadını göremeyince: “Kadın ne oldu?” diye sordu. “Öldü.” dediler. Bunun üzerine Peygamberimiz (Sav): “Bana ölümünü haber vermeli değil miydiniz?” buyurdu. Sonra da kabrinin başına varıp ona dua etti.”

Peygamberimiz (Sav)’in özellikle kadının mezarına gidip orada ona dua etmesi, kadının mescidi temizlemesinden memnun olduğunun ifadesi idi.

Peygamberimiz (Sav), diş temizliğine de çok önem verirdi. Hz. Aişe (Ra)’ya, Peygamberimiz (Sav) evine girdiği vakit ilk işe nereden başladığı? Diye sorulmuş, misvaktan (misvak ile dişlerini temizlemekten) cevabını vermiştir.

Peygamberimiz (Sav) her fırsatta dişlerini temizler ve; “Misvak hem ağzı temizler, hem de Hakkın rızasını kazandırır.” buyururdu.

Peygamberimiz (Sav) dişlerini temizlemeyenleri gördüğünde de: “Size ne oluyor da dişleriniz sararmış olduğu halde yanıma geliyorsunuz? Misvak kullanınız.” diyerek uyarırdı.

Misvak kullanmaktan maksat, hadis-i şerifte de ifade buyrulduğu üzere, dişleri temizlemektir. Misvak, diş fırçası, bunlar olmadığı zaman parmaklarla da bu temizlik yapılabilir. Peygamberimiz (Sav)’in, misvakın önemini gösteren bir başka hadis-i şerifi de şöyledir:

Vücutla ilgili bir başka temizlik de, koltuk altlarını temizlemek, etek traşı olmak ve tırnakları kesmektir. Peygamberimiz (Sav) buyuruyor: “Fıtrat beştir (insanın yaratılışı gereği beş âdetle riayet etmesi gerekir): “Sünnet olmak, etek traşı olmak, koltuk altlarını temizlemek, tırnakları kesmek ve bıyıkları kısaltmak.”

Temizliğin her çeşidine dinimizin ne kadar önem verdiği, bir kısmına yer verdiğimiz ayet ve hadislerden anlaşılmaktadır. Yine bundan anlıyoruz ki, müminin en belirgin özelliklerinden birisi de temizliktir. Çünkü Peygamberimiz (Sav) temizliğe büyük önem vermiş, şöyle buyurmuştur: “Allah, noksanlıklardan münezzehtir, dürüst ve doğru olan kulunu sever. Temizdir, temizliği sever, kerem sahibidir, iyiliği sever. Cömerttir, cömertliği sever. Çevrenizi temiz tutun, Yahudilere benzemeyin.”

## MANEVÎ TEMİZLİK

Manevî temizlik kişinin kalbini kötü duygu ve düşüncelerden, bedenindeki organlarını günahlardan arındırmasıdır. Kalp (gönül) temizliği diğer temizliklerden önce gelir. “Falanca temiz bir insandır.” dediği zaman ilk akla gelen onun temiz ve nezih duygulara sahip olması, gönlünün herkese karşı sevgi ve iyilikle dolu bulunmasıdır. Peygamberimiz (Sav) amellerin, kişinin niyetine göre değer taşıdığını bildiriyor. Bir insanın bir işi yapmaktaki amacı ne ise o işten kazancı da o olacaktır. Niyetin merkezi kalptir. Allah Teâlâ da insanları kalplerindeki duygu ve düşüncelere göre değerlendirir.

Peygamberimiz (Sav): “Şüphesiz ki Allah, sizin bedenlerinize ve suretlerinize bakmaz. Fakat kalplerinize bakar.” buyurdu ve parmakları ile göğsüne işaret etti.

Bazen insan iyi ve hayırlı bir iş yapmayı gönlünden geçirir de imkânı olmadığı için onu yapamaz. Ama niyetinde olan o işi yapmış gibi sevap kazanır. Şu hadis-i şerif bunu çok güzel açıklıyor. Peygamberimiz (Sav) buyuruyor:

“Bu ümmetin durumu şu dört kişinin durumu gibidir;

(Birincisi), Allah'ın kendisine mal ve ilim verdiği kimsedir. Bu kimse malında ilmiyle amel eder, onu, hakkı uğrunda harcar (yani zekâtını verir, hayır ve hasenatını yapar).

(İkincisi), Allah'ın ilim verip de mal vermediği kimsedir. Bu da (gönlünde): “Eğer şuna verilen mal gibi bana da verilmiş olsaydı ben de o malda onun yaptığı gibi yapardım. Der. İşte bu iki kimse sevapta eşittir.

(Üçüncüsü) Allah'ın mal verip de ilim vermediği kimsedir. Bu adam malı hakkının dışında harcar.

(Dördüncüsü), Allah'ın ne ilim ne de mal verdiği adamdır. Bu da: “Eğer (falancaya verilen) malın misli bana verilmiş olsaydı ben de bu adamın yaptığı gibi yapardım.” der. İşte bu iki adam da gûnahta eşittir.”

Ebû Abdullah b. Cabir b. Abdullah el-Ensârî (Ra) de şöyle diyor: ‘Bir savaşta Peygamberimiz (Sav)’le beraberdik. Peygamberimiz (Sav) bir ara şöyle buyurdu: “Hastalıklardan dolayı (bu savaşa katılamayıp) Medine’de kalan öyle adamlar vardır ki, her yürüyüşünüzde veya her hangi bir vadiyi geçtiğinizde onlar (niyetleri sayesinde) sizinle beraberdirler (ecirde sizinle ortaklırlar).”

İşte niyetin yeri kalptir. Bu kadar önemli olan kalbin kötü duygu ve düşüncelerden temiz tutulması gerekir. Kalbin temiz olması, insan vücudunda bulunan bütün organları olumlu şekilde etkiler. Çünkü insan bedeninde bulunan bütün organlar kalbe bağlıdır, onun emrindedir. Peygamberimiz (Sav) bu hususu şöyle ifade buyuruyor:

“İyi biliniz ki, insan vücudunda bir çiğnem et parçası vardır. Bu et parçası iyi olursa bütün vücut iyi olur, bozuk olursa bütün vücut bozulur. Bu et parçası kalptir.”

İslâm’ın beş esasından biri olan zekât da bir çeşit manevî temizliktir. Zekât, Kur’an-ı Kerim’in ifadesi ile servetin içinde yoksulun hakkıdır ve aynı zamanda servet için bir kir ve lekedir. Diğer taraftan servet sahibinin gönlü de cimrilik gibi hasis huyla kirlidir. Maldaki bu lekeyi, gönüldeki bu kiri yalnız zekât temizleyebilir. Nitekim Kur’an-ı Kerim şöyle buyurur:

خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلَّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

“(Sevgili Peygamberim) Servet sahiplerinin mallarından zekât al. Zekât onların mallarını temizler ve vicdanlarını arıtır.” (TEVBE SURESİ - 103. AYETLER)

Dinî görevlerini bütünüyle ihmal eden bazı kimseler, kendilerini savunurken kalplerinin temiz olduğunu söylerler. Ancak şu gerçeği de görmemezlikten gelirler. Bir kapda ne varsa dışarıya o dökülür. Bulanık su ile dolu olan bir kaptan berrak su dökülmez. Bunun gibi kalbi temiz olan bir kimsenin bu temizliği bütün organlarına yansımalıdır. Çünkü organlar kalbin tercümanı durumundadır. Kalbi temiz olan kimsenin elinden ve dilinden insanlar rahatsız olmazlar, olmamalıdır. Diliyle elleri ve gözleri ile başkalarını inciten, zarar veren bir kimsenin, “kalbim temizdir.” demesi bir anlam taşımaz ve gerçeği yansıtmaz.

Kulun işlediği günah kalbinin kirlenmesine ve kararmasına sebeptir. Nitekim Peygamberimiz (Sav): “Kul bir günah işlediği vakit kalbinde siyah bir nokta, bir leke yapar. Eğer tövbe edip vazgeçer, mağfiret dilerse kalbi temizlenir ve parlar. Döner tekrar yaparsa o leke artar, nihayet kalbini ele geçirir. İşte Kur’an’da Allah’ın zikrettiği: “Hayır hayır, onların kazandığı günahlar kalplerinin üzerine rân-pas olmuştur.” ayetindeki ran budur.” buyurmuştur.

Kalbi bu günah kirinden ancak tövbe temizler. İşlenen günaha pişmanlık duyarak tövbe eden ve Allah'tan bağış dileyen kimsenin kararan kalbi tekrar aydınlığa kavuşur. Kıyamet gününde insana fayda verecek olan böyle günahlardan arınmış bir kalp ile Allah'ın huzuruna gelmek. Nitekim Allah'ın dostu olma şerefi ile şereflenmiş bir Peygamber olan İbrahim (As)'ın duasını Kur'an-ı Kerim şöyle anlatıyor:

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُنْعَثُونَ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

“İbrahim (As): ‘(Allah’ım) İnsanların dirilip huzuruna gelecekleri gün beni utandırma. O gün ne mal fayda verir ne de evlat. Ancak Allah’a temiz bir kalp ile gelenler (o günde fayda bulur).” (ŞUARA SURESİ - 87/89. AYETLER)

Bir şair de bu konuda ne güzel söylemiş:

“Sanma ey hâceki senden zer-u sim isterler,

Yevme lâ yenfau de senden kalbi selim isterler.”

Sanma senden altın ve gümüş isteyecekler. Hiç bir şeyin fayda vermediği kıyamet gününde sadece senden kötülüklerden arınmış bir kalp isteyecekler.

## ÇEVRE TEMİZLİĞİ BİLİNCİ

Çevre temizliği; cadde, sokak ve parkların, orman ve piknik alanlarının, deniz, göl, baraj ve ırmakların temizliği, her türlü pislik, atık ve çöplerden korunması, hava kirliliğinin önlenmesidir. Çevre Allah'ın bize bir lütfu, ihsanı ve emanetidir.

Çevreyi kirletmek nimete nankörlük ve emanete kötülük etmektir. Çevreyi maalesef en çok biz insanlar kirletiyoruz; piknik alanlarını atıklar, cadde, sokak ve parklar sigara izmariti, çekirdek kabuğu, atık kâğıt ve çöplerle, deniz, göl ve ırmaklar atık ve kirli sularla, bacalardan ve motorlu taşıtların egzozlarından çıkan duman ve gazlarla havayı biz kirletiyoruz.

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ

"İnsanların kendi işledikleri (hatalar ve kötülükler) sebebiyle karada ve denizde fesat ortaya çıkmıştır." Ayeti kerimesiyle bu konuya atıf yapılmaktadır. (Rum, 30/41.)

Dinimiz, çevrenin temiz tutulmasını, insanlara zarar verecek şekilde bırakılmamasını ve kirletilmemesini istemektedir. Bu konuda şu hadisi şerife kulak verelim.

الْإِيمَانُ بَضْعٌ وَسِتُّونَ شُعْبَةً فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ

“İman altmış küsur bölümdür. Bunların en faziletlisi ‘lâ ilahe illallah’ (Allahtan başka ilah yoktur) demektir. En alt mertebesi ise yollardan insanlara eziyet veren şeyleri kaldırmaktır.” (Müslim, iman, 58.)

Yine Peygamberimiz bir gün ashabına her sağlıklı gün için her uzuv için sadaka verilmesi gerektiğini belirtir. Ebu Zer, her gün için sadaka verecek imkânlarının olmadığını söyler. Bunun üzerine Peygamberimiz (a.s.) Ebu Zer’e

وَتَعَزُّ الشَّوْكَةَ عَنْ طَرِيقِ النَّاسِ وَالْعَظْمَ وَالْحَجَرَ

“İnsanların yolundan diken, taş ve kemik (gibi zarar veren şeyleri) kaldırman sadakadır” buyurur. (Ahmed, V. 168-169, 154.)

Peygamberimiz (a.s.) çevre ve onun korunması ile yakından ilgilenmiş, bu konuda ashabını çevrenin temiz tutulması ve korunmasına teşvik etmiştir.

عُرِضَتْ عَلَى أَعْمَالِ أُمَّتِي حَسَنُهَا وَسَيِّئُهَا فَوَجَدْتُ فِي مَحَاسِنِ أَعْمَالِهَا الْأَذَى يَمَاطُ عَنِ الطَّرِيقِ وَوَجَدْتُ فِي مَسَاوِي أَعْمَالِهَا النُّخَاعَةَ تَكُونُ فِي الْمَسْجِدِ لَا تُدْفَنُ

“Ümmetimin iyi ve kötü bütün amelleri bana arz edilip gösterildi. İyi amelleri arasında, yoldan atılmış olan “eza”yı gördüm. Kötü amelleri arasında ise yere gömülmemiş tükürük de vardı” (Müslim, Mesâcid, 57, I, 390; Müslim, Zekât, 56, I, 699) anlamındaki hadisinde Peygamberimiz, çevre temizliği ya da çevrenin kirletilmesi konusunda en ufak bir ayrıntının bile iyilik ya da kötülük olarak hesap gününde karşımıza çıkacağına vurgu yapmıştır.

Bu şuurla sokakta ufak bir çöp atığı gördüğü zaman üzülen, gücü nispetinde onları temizlemeye çalışan, insanlara eziyet verici şeyleri gidermeye çalışan insanlar, inananlar İslam’a uygun ve iman gereği bir davranış ortaya koymuş olur.

Denizler ve göller akarsular nehirler yeşil alanlar da özenle korumamız gereken tabiat güzellikleridir.

Dünya hayatının vazgeçilmez nimetlerinden biri de ağaç ve yeşilliktir. Ağaç, kapımıza eşik, soframıza kaşık, bebeğimize beşiktir. Ciğerlerimize oksijen taşıyan, erozyonu önleyerek sel suları ile sürüklenen topraklarımızı koruyan, kökünden, yaprağından, kerestesinden, çiçeğinden, meyvesinden gölgesinden, kokusundan, güzelliğinden yararlandığımız ilahi bir lütuftur.

Günümüzde, insanların dinlenme ve piknik yeri olarak kullandıkları yeşil alan, ormanlık, ağaçlık veya park yerlerine, yiyecek ve piknik atıklarını bıraktıklarını ve bazı yerleri de tuvalet gibi kullanarak kirlettiklerini görünce; Hz. Peygamber’in asırlar önce yaptığı uyarının ne kadar önemli olduğunu görmekteyiz.

Yüce Allah, varlıkları biz insanların hizmetine vermiştir. Öyle ise bize hizmet eden caddelerin, sokakların, parkların, ormanların, akarsuların, göllerin,

denizlerin, doğal çevrenin temiz tutulması ve korunması temel görevimizdir. Saydığımız bu varlıklar olmadan insanın hayatını sürdürmesi mümkün değildir. Bu itibarla bizim için birer nimet olan bu varlıkların kıymetini bilmeli ve onları temiz tutmalı ve korumalıyız.

Yeryüzü ve çevre insanlar için yattığı kullandığı dinlendiği bir hanedir. İnsan toplumsal bir varlık olduğuna göre, kendi evini koruduğu gibi, çevreyi de kirletmemesi ve koruması gerekir.

Namaz bir mümini temiz tutar

Nitekim Rabbimiz, huşû ile kılınan bir namazın “fahşâ ve münker”den, yani edepsizlik, hayâsızlık ve günahlardan koruyacağını bildirmektedir. (Ankebût, 45)

Bizler de, abdestle dış uzuvlarımızı temizlediğimiz gibi gönlümüzü de kin, haset, riyâ, kibir gibi bâtinî haramların kirlerinden temizleyerek namaza hazırlanmalıyız. Zira ancak böyle bir namaz, Cenâb-ı Hakk’a yaklaştırmaya vesîle olur.

Oruç bir mümini temiz tutar

Yine oruç, insana acziyetini tattıran rûhî bir disiplindir. Orucun diğer ibadetler gibi görünür bir şekli yok. O, sırf Allah için yerine getirilen bir ibadet. Rasûlullah -sallâllâhu aleyhi ve sellem- Efendimiz; “Oruç kalkandır.” buyuruyor. (Nesâî, Sıyâm, 43)

Çünkü oruç, nefsânî arzuları dizginleyerek günahlara olan meyli kırar ve böylece Cehennem’le kul arasına perde olur.

Lâkin bunun için de yalnız mideye değil; göze, kulağa, kalbe ve bilhassa dile oruç tutturarak, bütün bu uzuvları da günah kirlerinden temiz tutmak gerekiyor.

Yani orucun bir gâyesi de -tıpkı namazda olduğu gibi- insanı fahşâ ve münkerden, günah ve kötülüklerden alıkoymak sûretiyle Cehennem’den korumasıdır.

Zekat bir mümini temiz tutar

Zekât, mâlî ibadetlerin en mühimi. Rabbimiz, zekâtla mü’minin malını temizliyor. Nitekim Cenâb-ı Hak, Rasûlullah -sallâllâhu aleyhi ve sellem- Efendimiz’e:

“Onların mallarından, onları kendisiyle arındıracağın ve temizleyeceğin bir sadaka (zekât) al ve onlara duâ et...” (Tevbe, 103) buyurarak, zekât ve sadakanın bu temizleyici vasfını vurguluyor.

Hac ise, rûhun incelip rakikleştiği, gönlün rahmet ve merhametle dolduğu, kalplerin ilâhî muhabbetle canlandığı bir ibadet. Çünkü âyet-i kerîmenin ifadesiyle “orada refes yok, fisk yok, cidâl yok.”[ Bakara, 197. ] Efendimiz -sallâllâhu aleyhi ve sellem-, kötü söz söylemeden ve büyük günah işlemeyen hacceden kimsenin, annesinden doğduğu gündeki gibi günahsız olarak (tertemiz bir şekilde evine) döneceğini bildiriyor.[ Buhârî, Hac 4, Muhsar 9, 10; Müslim, Hac, 438. ]

Âyetlerde buyrulur: “Temizlenen, Rabbinin adını zikredip O’na kulluk eden kimse, kuşkusuz kurtuluşa ermiştir.” (A’lâ, 14-15)

Velhâsıl kul, bedenî temizliğine dikkat ettiği gibi, ibadetlerle gönül âlemini tezkiye edip güzelleştirmeye de son derece dikkat edecek.

Zira ilim bile, gönlün tezkiye olmasından, yani temizlenmesinden sonra sahibine bir fayda temin ediyor. Çünkü tezkiye olmayan bir kimsenin her an enânîyet çukuruna düşmesi ve nefsânîyet bataklığında helâk olması mümkündür.

Nitekim tarihte bunun pek çok misâli vardır: Meselâ İblis. Meleklerle hocalık yapacak kadar yüksek bir mevkiîde iken, gurur ve kibri sebebiyle tard edildi, lânete uğradı.

Bel’am bin Bâûrâ ism-i âzama mazharken nefesine meyletmesi neticesinde mahvolup gitti.

Kârûn gurur ve kibir şımarıklığı içinde azgınlaşarak çok güvendiği servetiyle yerin dibine geçti.

Demek ki tezkiye / mânevî temizlik, her mü’min için zarurî. Kul, tezkiye ile gönül âlemini temizleyecek. Süflî arzuların esâretinden kurtulup ulvî duygulara nâil olacak. Ondan sonra Cenâb-ı Hak, ona çok farklı bir ufuk açacak. Zihnen bilinmeyenler kalben bilinecek. Zira buyruluyor:

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيَعْلَمُكُمُ اللَّهُ

“...Allah’tan korkun (takvâ üzere olun!.. Bilin ki) Allah (size bilmediğinizi) öğretir!” (Bakara, 282)

Rabbimiz cümlemizi, Rasûlullah -sallâllâhu aleyhi ve sellem- Efendimiz’in izinde bir hayat yaşayıp huzûruna tertemiz bir sûrette çıkabilen bahtiyar kullarından eylesin. Âmîn!..

Mulla ŞİMŞEK

Sulakyurt Kapalı C.İ.K.Vaizi